

Zadruga za razvoj trajnostne pridelave in predelave konoplje Konopko je socialno podjetje. Junija 2014 ga je ustanovilo sedem navdušencev, ki želijo živeti in delati v sobivanju z naravo, z združništvom povezati Slovence, od kmeta do kupca, in tako ustvariti nova delovna mesta. Že ime pove, da je temelj njihove zamisli konoplja, rastlina, ki lahko odpre nepričakovane možnosti za blaginjo.

Tekst in foto: **DEJAN OGRINEC**

Konoplja, RASTLINA PRIHODNOSTI

Eden od borcev Prekmurja za industrijsko konopljo tik pred žetvijo

Kako se lotiti gojenja konoplje?

Posevek konoplje je treba prijaviti na ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano v maju, ne glede na čas setve. V prijavi je treba navesti vse podatke pridelovalca, njiva ne sme biti manjša od deset arov. Sejati je dovoljeno samo sorte, ki so našete v skupnem katalogu sort poljščin, objavljenem vsako leto v Uradnem listu EU in na spletni strani Fitosanitarnе uprave RS. Vlogi je treba obvezno priložiti originalne deklaracije z vreč s semenom.

Konoplja, enoletna rastlina, ki uspeva v skoraj vseh predelih sveta z blago klimo, lahko ob ugodnih rastnih razmerah (sončno okolje, tla, bogata s hranilnimi snovmi, obilno namakanje v začetku), zraste nekaj metrov visoko. Vsa rastlina je pokrita z žlezami, ki izločajo smolo. Ta vsebuje snovi, imenovane kanabinoidi, najpomembnejši med njimi so kanabigerol (CBG), kanabidiol (CBD) in delta-9-tetrahidrokanabinol (THC), ki je glavni vzrok vseh težav s konopljo. Precej več kot danes so jo uporabljali že naši predniki.

Verjetno ne veste, da je bila v Jugoslaviji l. 1948 posejana konoplja na 60.000 hektarjih zemlje, kar je takrat pomenilo 25 % evropske in 6 % svetovne pridelave te rastline, državo pa je uvrščalo med največjo evropsko pridelovalko industrijske konoplje.

V konoplji je prihodnost

V zadrugi Konopko so prepričani, da je industrijska konoplja rastlina prihodnosti in da bomo ljudje kmalu spet spoznali vse njene prednosti. Večja uporaba izdelkov iz nje bo člo-

Čudež, imenovan konoplja

Hladno stiskano konopljinolje vsebuje kombinacijo nenasičenih maščobnih kislin, proteinov, zelo veliko vitaminov, mineralov in ogljikove hidrate, ki so popolna kombinacija za zaviranje staranja kože, vzdrževanje njene vlažnosti in krepitev naravne zaščite.

Industrijska konoplja je naraven, ekološki in popolnoma razgradljiv material. Ima najmočnej-

ša in najtrpežnejša vlakna med vsemi rastlinami na planetu. Je rastlina, iz katere znamo narediti že več kot 50.000 izdelkov. Uporabna je v gradbeništvu, prehrani, medicini, tekstilni, kozmetični, papirni in avtomobilski industriji. Lahko je tudi surovina za pogonsko gorivo.

Industrijska konoplja rahlja zemljo in je odlična za fitoremediacijo, ker dokazano čisti zemljo težkih kovin, radioaktivnih elementov in fitofarmaceutskih sredstev. Prinaša dober hektar-

ski donos, za rast ne potrebuje pesticidov in zahtevne obdelave, je primerna za kolobarjenje, in kar je najpomembnejše, industrijska konoplja ima ničelni ogljični odtis, je torej podnebno nevtralna. Je tudi preprost biorazgradljiv material, ki ga je mogoče v celoti reciklirati in lahko zamenja nerazgradljive, plastične, sintetične materiale, ki povzročajo številne bolezni današnjega časa.

Konopljin beton je ekološki material, ki ga sestavljajo konopljin pezdur (sredica konopljinih ste-

bel, pretežno iz celuloze), apnena mešanica (sestavljena iz gašenega apna, naravnega hidrauličnega apna NHL5 in cementa) in voda. Večinoma ga uporabljajo kot polnilo za lesene skeletne konstrukcije, ki so enake kakor pri gradnji montažnih hiš. Če konopljinemu betonu dodamo večji delež cementa ali gline, dosežemo takšno tlačno trdnost, da lahko material prevzame nosilno funkcijo objekta, torej lahko iz njega izdelujejo zidake in prefabricirane nosilne plošče. V toplej-

Konoplja naj postane del lepše prihodnosti naših otrok.

veštvu in Zemlji prinesla velike koristi, tako iz ekološke perspektive, kjer je konopljin največji potencial, kot z ekonomskega vidika, zato lahko močno pripomore k razvoju slovenskega gospodarstva.

Vsestranskost konoplje se kaže tudi v njeni primernosti za izdelavo biogoriva. Iz konoplje, posejane na enem hektarju zemlje, namreč lahko pridobimo več kot 4600 litrov biodizelskega goriva, ob tem, da raste izredno hitro in za svojo rast porablja na tone ogljikovega dioksida ter tako prispeva k zmanjšanju našega vpliva na podnebne razmere.

Skupaj gre lažje in hitreje

Konopko deluje po načelih združništva: prostovoljno in odprto članstvo, demokratično soupravljanje članov, izobraževanje, usposabljanje in dostopnost do informacij, sodelovanje, skrb za lokalno skupnost. Njen namen je povezovanje obstoječih in bodočih pridelovalcev ter predeloval-

Z industrijsko konopljo si lahko pomagamo tudi pri gradnji.

šem podnebnju takšne stavbe ne potrebujejo izolacije.

Iz konopljinih vlaken je mogoče izdelovati tudi ekološki nadomestek kamene in steklene volne, uporaben za izolacijo streh in fasad. Ta material je, kar zadeva toplotno in zvočno izolacijo, primerljiv s kameno volno (toplotna prevodnost 0,040 W/mK), za spoznanje lažji (manjša gostota) in odpornejši proti vlagi, kar vse zboljšuje toplotno prevodnost materiala. Njegova glavna prednost pa je ekološki vidik, kajti ves postopek

cev konoplje v različne namene, inovatorje, raziskovalce in druge zainteresirane, predvsem pa razvoj in podpora pridelave in predelave konoplje za različne namene, pravična trgovina s konopljo in izdelki iz nje ter povezovanje podeželja z urbaniimi središči. Članstvo v zadrugi prinaša še druge prednosti: pomoč, manjše proizvodne stroške (soporaba opreme), moč združne blagovne znamke, pravno zaščito, odkup pridelka in pošteno plačilo, nižje cene semen in končnih izdelkov. Med koristmi za družbo pa navajajo ustvarjanje novih delovnih mest, spodbujanje lokalne ekonomije, večjo samooskrbo, regeneracijo obdelovalnih površin, za okolje neškodljivo ekonomijo.

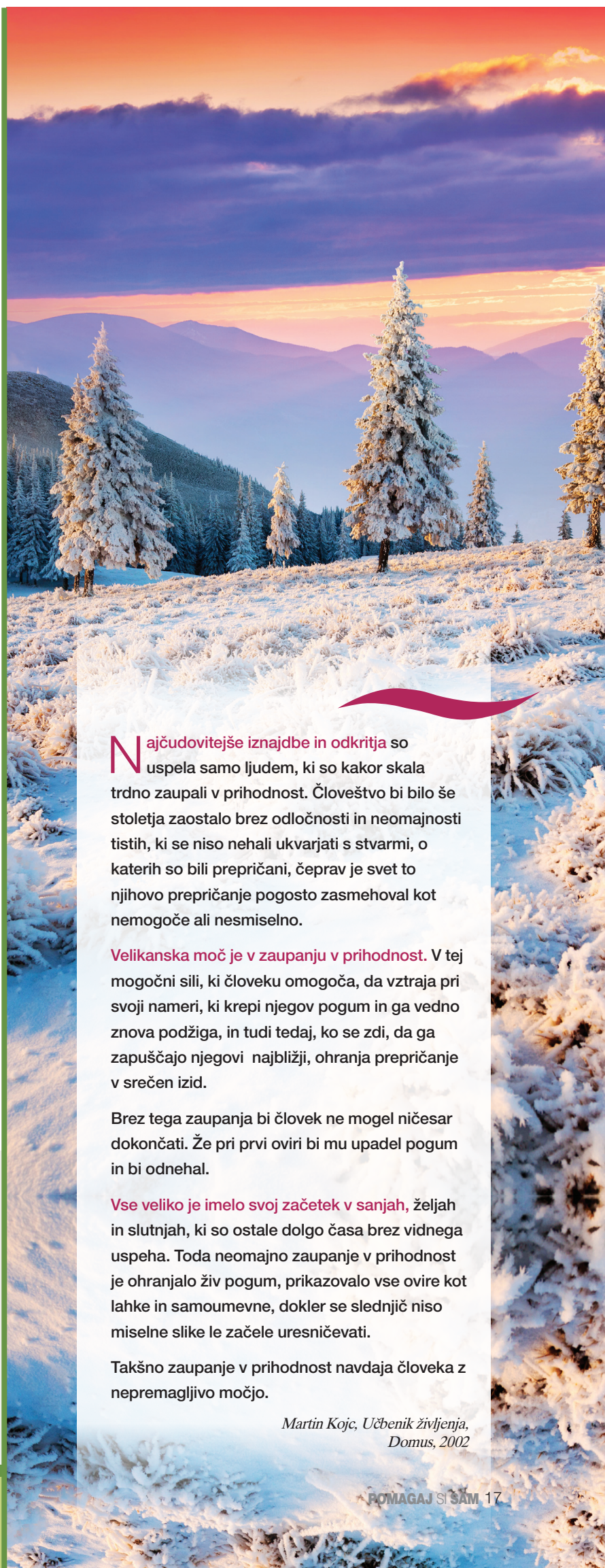
Prva inovacija

V sodelovanju z Visoko šolo za tehnologijo polimerov iz Slovenj Gradca in podjetjem Plastika Skaza, d. o. o., iz Velenja so že naredili prvi kompozit iz konoplje, in sicer bioplastiko. Njene mehanske lastnosti so precej boljše od lastnosti primerljivih materialov, je trpežnejša. Spomladi bodo tako skušali zagotoviti zadostno količino vlaken in njihov razrez na ustrezno velikost za nadaljnjo obdelavo v laboratoriju in pripravo večjih količin. Iz konopljinega pezdirtja (sredice stebela) in vlaken je mogoče izdelovati tudi vlaknene in vezane plošče, pri katerih za vezivo uporabljajo celulozo iz istega materiala, kar pomeni, da je izdelek 100-odstotno ekološki, biorazgradljiv, odporen proti žuželkam in za vodo neprepusten. V nasprotju z lesom konoplja ob požaru ne gori s plameni, ampak zgolj tli, kar preprečuje širjenje ognja.

V Zadrugi Konopko upajo, da bodo ljudje prislunili in zaupali projektu, kajti uspel bo samo s skupnimi močmi in ob skupni viziji. ■

V Zadrugi Konopko pripravljajo projekt za zbiranje sredstev za nakup tehnološke opreme po sistemu množičnega financiranja (crowdfunding). Postanite tudi vi podpornik slovenskih izdelkov iz konoplje!

za izdelavo izolacije iz konoplje ima celo negativen ogljični odtis, upoštevajoč energijo, ki je potrebna za vzgojo rastline in procesiranje, v nasprotju s kameno volno, na primer, ki jo pridobivajo s taljenjem bazalta in diabaza pri 1600 °C(!). Poleg tega je ta izolacija za človeka neškodljiva, ker ne vsebuje nobenih umetnih sestavin ali dodatkov, ki bi povzročali draženje kože in dihal ali kaj podobnega. Pri uporabi konopljne izolacije tudi ni posedanja in deformacij zaradi lastne teže materiala. ■

Najčudovitejše iznajdbe in odkritja so uspela samo ljudem, ki so kakor skala trdno zaupali v prihodnost. Človeštvo bi bilo še stoletja zaostalo brez odločnosti in neomajnosti tistih, ki se niso nehali ukvarjati s stvarmi, o katerih so bili prepričani, čeprav je svet to njihovo prepričanje pogosto zasmehoval kot nemogoče ali nesmiselno.

Velikanska moč je v zaupanju v prihodnost. V tej mogočni sili, ki človeku omogoča, da vztraja pri svoji nameri, ki krepi njegov pogum in ga vedno znova podžiga, in tudi tedaj, ko se zdi, da ga zapuščajo njegovi najbližji, ohranja prepričanje v srečen izid.

Brez tega zaupanja bi človek ne mogel ničesar dokončati. Že pri prvi oviri bi mu upadel pogum in bi odnehal.

Vse veliko je imelo svoj začetek v sanjah, željah in slutnjah, ki so ostale dolgo časa brez vidnega uspeha. Toda neomajno zaupanje v prihodnost je ohranjalo živ pogum, prikazovalo vse ovire kot lahke in samoumevne, dokler se slednjič niso miselne slike le začele uresničevati.

Takšno zaupanje v prihodnost navdaja človeka z nepremagljivo močjo.

Martin Kojc, Učbenik življenja, Domus, 2002